

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี” นับว่าเป็นสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ เป็นไปตามหลักกรรมาภิบาลและระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน เพื่อตอบสนองความต้องการได้ตรงจุดมากที่สุด การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์อยู่

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ และระยะเวลาในท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ประชาชนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี รวมทั้งหมด 2,399 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลท่าหลวง โดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1973, p. 125) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 343 แต่ผู้วิจัยขอใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ 350 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาในท้องถิ่น จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นมาตรวัดแบบให้คะแนน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี มี 4 ระดับ เกณฑ์การให้คะแนนตามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (Rating Scale) โดยมีรายละเอียด คำถามทั้งสิ้น 20 ข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิจัยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ และระยะเวลาในท้องถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิง

พรรณนา ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี เลือกใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้ค่าสถิติ t - test ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้สถิติ One - way ANOVA ในการวิเคราะห์หาความแปรปรวนแบบทางเดียว และหากพบว่าความแตกต่างจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการศึกษานำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี รวมทั้งหมด 350 คน สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี, 2554)
2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
3. การทดสอบสมมติฐาน

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งมีอายุ 41 - 50 ปี มากที่สุด ส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาหรือระดับประถมศึกษา สถานภาพส่วนใหญ่สมรส ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่ 5,000 - 10,000 บาท และส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในตำบลท่าหลวง 21 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการงานพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 5 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคมเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้าน โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำ ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม ด้านการเมือง

การบริหาร และการบริการเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยในแต่ละด้านได้ดังนี้

1. ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับมาก โดย ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม เช่น ร่วมประชุมประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นในการก่อสร้างสนามกีฬา ปรับปรุงภูมิทัศน์สวนสาธารณะ ฯลฯ รองลงมาคือ ร่วมดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม เช่น เข้าร่วมงานประเพณีลอยกระทง ประเพณีวันสงกรานต์ งานวันผู้สูงอายุ ฯลฯ ร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม เช่น นำสุนัขและแมวมาฉีดยาป้องกันบ้า ได้รับการป้องกันไข้เลือดออก ใช้ลานกีฬาอเนกประสงค์ ฯลฯ และร่วมประเมิณผลในการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคมของเทศบาลตำบลท่าหลวง เป็นอันดับสุดท้าย

2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับมาก โดย ประชาชนมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เช่น ใช้ถนน ห้องน้ำสาธารณะ ศาลาอเนกประสงค์ มาเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เช่น เข้าร่วมประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นในการก่อสร้างถนน ระบบประปาไฟฟ้า ร่วมดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เช่น การร่วมปรับปรุงซ่อมแซมถนน ห้องน้ำสาธารณะ ศาลาอเนกประสงค์ และร่วมประเมิณผลในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ของเทศบาลตำบลท่าหลวง เป็นอันดับสุดท้าย

3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับมาก โดย ประชาชนมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำ เช่น ฝายกักเก็บน้ำ สถานีสูบน้ำ มาเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ร่วมตัดสินใจในการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำ เช่น ร่วมประชุมประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นในการขุดลอกร่องน้ำ คู คลอง หนอง สระน้ำ ร่วมดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำ เช่น ปลูกป่าชุมชน บำรุงรักษา และร่วมประเมิณผลในการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำ ของเทศบาลตำบลท่าหลวง เป็นอันดับสุดท้าย

4. ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับมาก โดย ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม เช่น เข้าร่วมเวทีชุมชนเกษตรกรตำบลท่าหลวง มาเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม เช่น ได้รับความรู้จากการเข้าร่วมฝึกอบรมการพัฒนาคุณภาพผลไม้ ได้รับความรู้การแก้ปัญหาผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำ หรือมีอาชีพเสริม ร่วมดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม เช่น เข้าอบรมการพัฒนาคุณภาพผลไม้ และร่วมประเมินผลในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม ของเทศบาลตำบลท่าหลวง เป็นอันดับสุดท้าย

5. จันทบุรี ด้านการเมือง การบริหาร และการบริการ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับมาก โดย ประชาชนมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนาด้านการเมือง การบริหาร และการบริการ เช่น เสี่ยงตามสาย ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มาเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ร่วมตัดสินใจในการพัฒนาด้านการเมือง การบริหาร และการบริการ เช่น ร่วมประชุมประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นในการติดตั้งเสียงตามสาย จัดหาอุปกรณ์ในงานรักษาความสงบ ร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาด้านการเมือง การบริหาร และการบริการ เช่น ซ่อมแซมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และร่วมประเมินผลในการพัฒนาด้านการเมือง การบริหาร และการบริการ ของเทศบาลตำบลท่าหลวง เป็นอันดับสุดท้าย

ส่วนที่ 3 จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย
2. ประชาชนมีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย
4. ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

5. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน และทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการ LSD

6. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

7. ประชาชนที่มีระยะเวลาในท้องถิ่นต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน และทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference Test)

ตารางที่ 24 สรุปการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
4. ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
5. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
6. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
7. ประชาชนที่มีระยะเวลาในท้องถิ่นต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคมมากที่สุด รองลงมาคือด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ และด้านการเมือง การบริหาร และการบริการอยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งสามารถอภิปรายผลการศึกษาในแต่ละด้านได้ ดังนี้

ตารางที่ 25 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ในภาพรวมด้านต่าง ๆ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมี ส่วนร่วม	อันดับ
1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและ สาธารณูปการ	2.93	0.47	มาก	2
2. ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม	2.83	0.41	มาก	4
3. ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม	2.95	0.47	มาก	1
4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำ	2.90	0.40	มาก	3
5. ด้านการเมือง การบริหาร และการบริการ	2.81	0.43	มาก	5
ภาพรวม	2.88	0.27	มาก	

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง (2547) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนย่อยภายในเขตเทศบาล: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบจังหวัดชลบุรี ในภาพรวมพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประวิทย์ จ้อยลี (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลสู่ “เมื่อน้ำอยู่” กรณีศึกษาเทศบาลเมือง

บ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลสู่เมืองน่าอยู่ อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปิยะศักดิ์ อภิเชษฐ์รัตน์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ให้เป็นเมืองน่าอยู่ ในภาพรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทองให้เป็นเมืองน่าอยู่ อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภาวิต วัฒนศรี (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลน้ำคอก อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ในภาพรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลน้ำคอก อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชัยยุทธ ปัทมาพรพรรณ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภาวิต วัฒนศรี (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลน้ำคอก อำเภอระยอง จังหวัดระยอง พบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลน้ำคอก อำเภอระยอง จังหวัดระยอง ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ในรายด้านพบว่า

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของภาวิต วัฒนศรี (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลน้ำคอก อำเภอระยอง จังหวัดระยอง พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลน้ำคอก อำเภอระยอง จังหวัดระยอง ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก

2. ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภาวิต วัฒนศรี (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลน้ำคอก อำเภอระยอง จังหวัดระยอง พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลน้ำคอก อำเภอระยอง จังหวัดระยอง ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก

3. ด้านคุณภาพชีวิตและด้านสังคม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภาวิต วัฒนศรี (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลน้ำคอก อำเภอรอยของ จังหวัดระยอง พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลน้ำคอก อำเภอรอยของ จังหวัดระยอง ด้านการพัฒนาคนและสังคม อยู่ในระดับมาก

4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งน้ำ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภาวิต วัฒนศรี (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลน้ำคอก อำเภอรอยของ จังหวัดระยอง พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลน้ำคอก อำเภอรอยของ จังหวัดระยอง ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก

5. ด้านการเมือง การบริหาร และการบริการ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภาวิต วัฒนศรี (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลน้ำคอก อำเภอรอยของ จังหวัดระยอง พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตำบลน้ำคอก อำเภอรอยของ จังหวัดระยอง ด้านการพัฒนาการบริหารจัดการองค์การอยู่ในระดับมาก

ในความคิดเห็นของผู้วิจัยเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากนั้น จะเห็นได้จากผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการศึกษาของหลาย ๆ ท่าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่ดี เพราะว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นนั้นเป็นแนวทางสู่การบริหารจัดการที่ดี นำไปสู่การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ และระยะเวลาในท้องถิ่น พบว่า ในการศึกษาข้อมูลเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี เป็นการนำข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างมาทดสอบหาความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส และรายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง

อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน

ในขณะที่ประชาชนที่มีอาชีพ และระยะเวลาในท้องถิ่นต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 เพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเทศบาลตำบลท่าหลวงมีนโยบายเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน เพื่อตอบสนองความต้องการได้ตรงจุดมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปิยะศักดิ์ อภิเชษรัตน์ (2549) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ให้เป็นเมืองน่าอยู่ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทองให้เป็นเมืองน่าอยู่ไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของ ชัยยุทธ ปัทมาพรพรรณ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า เพศที่ต่างกัน มีความต้องการในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

2.2 อายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินชีวิตของประชาชนในตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี มีสภาพแวดล้อมที่เหมือนกัน จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยะศักดิ์ อภิเชษรัตน์ (2549) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ให้เป็นเมืองน่าอยู่ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทองให้เป็นเมืองน่าอยู่ไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของ ชัยยุทธ ปัทมาพรพรรณ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า อายุที่ต่างกัน มีความต้องการในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

2.3 ระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความรู้จากการศึกษาและประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ที่มี

สภาพแวดล้อมที่เหมือนกัน จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ ปิยะศักดิ์ อภิเชษฐ์ (2549) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ให้เป็นเมืองน่าอยู่ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษา ที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทองให้เป็นเมืองน่าอยู่แตกต่างกัน และขัดแย้งกับการศึกษาของ ชัยยุทธ ปัทมาพรพรรณ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของประชาชน ในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความต้องการในการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

2.4 สถานภาพการสมรส พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีส่วนร่วม ในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะประชาชนตำบลท่าหลวงอาศัยอยู่เป็นครอบครัวขนาดกลาง ที่ทุกคนมีความรับผิดชอบ จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยะศักดิ์ อภิเชษฐ์ (2549) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบล บ่อทอง จังหวัดชลบุรี ให้เป็นเมืองน่าอยู่ พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรสต่างกันมี ส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทองให้เป็นเมืองน่าอยู่ไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับ การศึกษาของ ชัยยุทธ ปัทมาพรพรรณ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของประชาชน ในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า สถานภาพการสมรสที่ต่างกัน มีความต้องการในการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

2.5 อาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาล ตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนตำบล ท่าหลวงมีการประกอบอาชีพหลากหลาย จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประวิทย์ จ้อยลี (2548) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาเทศบาล “เมืองน่าอยู่” กรณีศึกษาเทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่าประชาชนที่มีอาชีพมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล “เมืองน่าอยู่” แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ ชัยยุทธ ปัทมาพรพรรณ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาล ตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันความต้องการของ

ประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของ ปิยะศักดิ์ อภิเชษฐ์รัตน์ (2549) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ให้เป็นเมืองน่าอยู่ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทองให้เป็นเมืองน่าอยู่ไม่แตกต่างกัน

2.6 รายได้ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนมีภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตที่เหมือนกัน จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยะศักดิ์ อภิเชษฐ์รัตน์ (2549) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ให้เป็นเมืองน่าอยู่ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทองให้เป็นเมืองน่าอยู่ไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของ ชัยยุทธ ปัทมาพรพรรณ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า รายได้ของครอบครัวต่อเดือนที่ต่างกัน มีความต้องการในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

2.7 ระยะเวลาในท้องถิ่น พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาในท้องถิ่นต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินชีวิตในแต่ละท้องถิ่นมีนโยบายที่ไม่เหมือนกัน จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี” พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง ทั้ง 5 ด้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามหลักประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน และเป็นไปตามแนวนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาลที่เทศบาลตำบลท่าหลวงยึดเป็นกรอบแนวทางปฏิบัติงาน ดังนั้น ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการให้บริการจึงเน้นเรื่องการรักษามาตรฐาน และการพัฒนาประสิทธิภาพให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง

อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรีเพิ่มมากยิ่งขึ้น และผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการพัฒนาเชิงนโยบาย ดังนี้

1. ผู้บริหารของเทศบาลตำบลท่าหลวงควรมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านการเมือง การบริหาร และการบริการเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น
2. ผู้บริหารของเทศบาลตำบลท่าหลวงควรมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรมเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น
3. สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำแผนชุมชนของเทศบาลตำบลท่าหลวง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ในรายละเอียดทั้ง 5 ด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง การบริหาร และการบริการ และด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรมน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นเป็นการแก้ปัญหาเชิงนโยบายจึงควรมีการปรับปรุงประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ดังนี้

1. วางแผนติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และจัดทำแบบประเมินการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านการเมือง การบริหาร และการบริการ เพิ่มมากขึ้น และให้พร้อมตลอดเวลา ไว้ ณ สำนักงานเทศบาลตำบลท่าหลวง และเวลาออกให้บริการนอกสถานที่เทศบาลตำบลท่าหลวง และมีการแจกตามหมู่บ้าน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการตอบแบบสอบถาม
2. วางแผนติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และจัดทำแบบประเมินการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ด้านเศรษฐกิจและด้านเกษตรกรรม เพิ่มมากขึ้น และให้พร้อมตลอดเวลา ไว้ ณ สำนักงานเทศบาลตำบลท่าหลวง และเวลาออกให้บริการนอกสถานที่เทศบาลตำบลท่าหลวง และมีการแจกตามหมู่บ้าน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการตอบแบบสอบถาม
3. ส่งเสริมให้ประชาชนมีองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ โดยจัดให้มีการอบรมองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี มีการเข้าร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพ ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาถึงระดับความรู้ ความเข้าใจ พฤติกรรมของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์ เจาะลึกประชาชนในแต่ละท้องที่ เพื่อให้ทราบถึง ปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข หรือเหตุผลของกลุ่มเป้าหมายในการร่วมพัฒนาท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง เพื่อนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องเดียวกัน กับพื้นที่อื่น ๆ ด้วย เพื่อให้การวิเคราะห์ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อนำไปส่งเสริมพัฒนาให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น